

"בפרי הארץ"

"פרשת מצורע"

"וְרָאָה אֶת־הַנִּזְנֵעַ וְהִנֵּה הַנִּזְנֵעַ בְּקִירֹת הַבַּיִת שֶׁקְּעָרוּרֹת יִרְקָקֹת אוֹ אֶדְמָדְמֹת וּמִרְאֵיהֶן שֶׁפֶל מִן־הַקִּיר"

"הבית ירמוז אל גוף האדם"

אור החיים: וראה וגו' בקירות הבית וגו'. פרשה זו רמזה מפעלות ה' בהנהגתו עם הרשעים אשר יבחרו במטעמי יצר הרע שהוא יקרא נגעי בני אדם. ואמרו בזוהר ("א קפ"ז) כי הקדוש ברוך הוא נותן הנפש בגוף האדם מצלחת מה טוב ואם לאו הוא עוקרו משם וחוזר ושותלה במקום אחר. והוא מה שרמז כאן בנגעי הבית, כי הבית ירמוז אל גוף האדם שהוא בתי הנפש, והכהן הרמוז כאן הוא הבורא שמצינו לרז"ל בספר הזוהר שדרשו כן בפסוק והוא אל הכהן וגו', ואמר כי כשיראה הקדוש ברוך הוא כי הנגע בקירות הבית פירוש נשתקע בחינת הרע בתוכיות מהות הגוף, ונתעב הבית והוא מה שרמז באומרם שקערורות תיבה זו מורכבת מב' שקע רורות ואות הא' נבלעת במבטא וכאלו אמר שקע ארורות שנשקע בו בחינת היצר הרע שנקרא ארור, ולפי שיש הרבה בחינות ברשעו אמר ארורות ואמרו ירקרקות רמז לסימן העבירה על דרך אומרם ז"ל (שבת לג) סימן לעבירה הדרוקן, גם אמר אדמדמת רומז לשפיכת דמים המיוחס לבחינת הרע רחמנא ליצילן.

יצו ה' לסגור הבית: פי' שלא יושפע משפע האלהי, והוא סוד נידוי הרשעים לבל יחסו בצלא דמהימנותא, אם האדם הרגיש בדבר ושב מה טוב, ואם לא יצו ה' להביא עליו יסורין לרחוץ כתמיו ונגעיו והוא סוד חלוץ אבנים וכו', ואם עדיין מסריח מעשיו הרי הוא מת, והוא אומר ונתץ את הבית את אבניו וגו'.

אלשיך: הנה כתבנו מאמר רבותינו ז"ל, כי זה חסדו יתברך אשר יעשה עם האיש החוטא. כי טרם הביא עליו את הרעה, יקדים ויביא אותה בכותלי ביתו וכנגע יראה לו בבית, ופקודת כל אדם אשר בו נגע צרעת יפקד עליו כי יבא הכהן לראות את הבית וראה את הנגע וכו'. והוא, כי נגע הבית היה לשיתן אל לבו על עצמו טרם הגיע אליו הדבר, ובזה יהיה משל ורמז אל עצמו לומר כי בהתחיל האדם להחזיק במדת לשון הרע באשר לו הבית.

כי הבית הוא האדם: ואשר לו הבית היא הנשמה השוכנת בו, ובא והגיד לכהן, הוא הקדוש ברוך הוא, ואומר לו יתברך כנגע נראה לי בבית, הוא האיש אשר אנכי בקרבו היחל לינגע בעון לשון הרע. ומה מצוה הכהן אל האדם בהחיל הנגע הזה, הלא הוא ופנו את הבית, כי עון זה שדי תיכלא בגוף כלו ומטמאו כמו שאמרו בספר הזוהר (פרשת מצורע דף נג ע"א). על כן צריך יפנו את כל הבית, הוא כל האדם, מטומאתו אשר נטמא בכל אשר חטא בכל אבר מאבריו בטרם יבא הכהן הוא יתברך לראות את הנגע. כי יהיה המשחית הנעשה בו תמיד לפניו לתבוע דין, כמו שאמרו בספר הזוהר (פרשת נח דף עג ע"ב) על מאמר נתן הנביא באמרו (שמואל ב' יב יג) גם ה' העביר חטאתך וכו'. כי כאשר התודה דוד ואמר (שם) חטאתי, העביר ה' את הקטיגור אשר נעשה בחטא ההוא מלפניו בל יקבול עליו. כן אומרת התורה שיפנה את כל הבית מכל טומאת עון בטרם יבא הכהן לדון ולראות את הנגע, הוא המשחית אשר לפניו להביט בו ולקבל דברו בהיותו קובל עליו.

ועוד טעם שני: שהוא פן בהתעצלו מלפנות טומאת אשמתו תתפשט טומאתו בכולו. וזהו ולא יטמא כל אשר בבית. כי מלשון הרע כל האברים קו לקו ישתרשו בחטאים.

ואחרי כן: יבא הכהן לראות את הבית וראה את הנגע, והנה לא שב ולא נטהר האיש. והנה בקירות הבית עשו רושם בנפשו פנימה, מעין מה שעשו בפני מי שהוציא הוא עליו שם רע. כי בהאמר עליו נעשים בו מראות שקערורות שוקעות בלבו, ומשתנות מראיו ירקרקות או אדמדמות, ומראיהן אשר יראה הרואה בפנים הן שפל וגרוע מן מה שב קיר לבו פנימה. וזהו שפל מן הקיר, כמה דאת אמר (ישעיה לח ב) (ויהפוך) [ויסב] חזקיהו פניו אל הקיר, שהוא כמו שאמרו ז"ל (ברכות י ב) אל קירות לבו. והנה כמראה אשר הראה בפני חבריו כן עושה כתמים בנפש עצמו מטומאת העון.

חפץ חיים: רמז הכתוב עון עקבי יסובני, והיינו מפני ריבוי הענינים שיש בכח הדיבור שמצוי לעבור עליהם. ואם יזדמן שינצל שבוע אחד, הוא כמעט בדרך נס, וחודש ושנה, בודאי לא ינצל. מה שאין כן כשמקבל על נפשו חובת השמירה. ובודאי כשאומר אחר התפלה אלהי נצור לשוני מרע, הוא מבקש זה בלב שלם שיייעהו ה' יתברך להנצל מחטא, וכבר אחז"ל הבא לטהר מסייעין אותו, ובודאי יעזרהו הקדוש ברוך הוא שלא יכשל בהן. דהאדם שאינו מקבל על עצמו חובת השמירה, הגם שכל איש נבון משער שבודאי נכשל בלשונו מפני רבוי הדברים שדיבר כל היום, מכל מקום אינו זוכר לעשות תשובה עליהן ולקבל על עצמו על כל פנים על להבא שלא להכשל בהן, כי זהו עיקר התשובה, כמו שכתוב יעזוב רשע דרכו וגו' וישוב אל ה'. ואפילו אם יאמר אשמנו, ויאמר דיברנו דופי, אינו זוכר אותם, ואינו מקבל על עצמו כלל להיות זהיר בהן. אבל כשמקבל על עצמו חובת השמירה, אפילו אם נכשל בלשונו בהן, יהיו קלקוליו ספורין, וידע על מה לעשות תשובה.

סג "מפרי הארץ"

הלכה

אורז זויים

א' האם אפשר לבדוק חמץ לאור פנס?

תשובה: מותר ולכתחילה יתחיל עם נר. {עיין סימן תלג}

ב' האם אפשר לכתחילה להשכיר את הדירה לגוי ולהפטר מבדיקה?

תשובה: אם לא משאיר לו כלום לבדוק זה לא לכתחילה. ויתכן שאף חייב לבדוק. {עיין סימן צלו}

חושן משפט

א' הזכיר בית לשני לפסח מי צריך לבדוק חמץ?

תשובה: אם השכיר לפני יד' השוכר ואם אחרי יד' המשכיר. {עיין סימן תלז}

ב' השכיר בית לשני ואמר לו שהוא בדוק ובסוף לא בדק האם זה מקח טעות?

תשובה: לא, ואפילו במקום שמשלם לו עבור הבדיקה. {עיין סימן תלז}

אבן העזר

א' כיצד המצווה לשמח את האישה ברגל?

תשובה: יקנה לה בגד או תכשיט. {עיין אור"ח סימן תקכט}

ב' האם אפשר פרחים או מתנה?

תשובה: לכאורה לא. {עיין תקכט}

יורה דעה

א' האם אפשר בערב פסח לכתחילה לבשל בכלי שאינו בן יומו על דעת לאכול בפסח?

תשובה: לא לכתחילה. {עיין סימן תמז}

ב' אם בישל בכלי שאינו בן יומו בערב פסח האם אפשר לאכול אותו בפסח?

תשובה: אם לא בשל על דעת לאכול בפסח מותר ואם בישל על דעת לאכול בפסח יש אוסרים גם בדיעבד {עיין סימן צט' פרמ"ג שם}

שיבת הגדול הכנה לגלוי האמונה

נתקשו הפוסקים: {עיין ב"ח ט"ז פר"ח ולבוש} מדוע קבעו את היום על שם השבת ולא כשאר המועדים חנוכה ופורים שנקבעו על פי היום בחודש במקום שבת הגדול היה צריך להיות כתוב היום הגדול ב' לחודש ניסן?

יעוין בספר מעשי השם: מאמר מעשה מצרים פרק ט"ו וכתב להסביר שקודם אותה השבת שהיתה במצריים היו כל השבתות פחותים במעלה בעיני האומות, שלא היו מאמינים בו רק בקדמות. אבל אותה השבת נהיה באמת גדול מאד כי כבר ראו שה' ברא הכל יש מאין והוא אשר לו הכוח להרוס הטבע.

ועוד: מצינו גדולות מאותה השבת ממה שדרשו חז"ל "משכו וקחו לכם צאן למשפחותיכם ושחטו הפסח" {יב' כא'} כתב רש"י פסוק ו' בשם המכילתא וז"ל ולפי שהיו שטופים בעבודה זרה אמר להם "משכו וקחו לכם" משכו ידיכם מעבודה זרה וקחו לכם צאן של מצווה.

שמות רבה: (טז' ג') בשעה שאמר הקדוש ברוך הוא למשה לשחוט הפסח, אמר לו משה רבון העולם הדבר הזה היאך אני יכול לעשות אי אתה יודע שהצאן אלהיהן של מצרים הן, שנאמר (שמות ח) הן נזבח את תועבת מצרים לעיניהם ולא יסקלוננו, אמר לו הקדוש ברוך הוא חייך אין ישראל יוצאין מכאן עד שישחטו את אלהי מצרים לעיניהם שאודיע להם שאין אלהיהם כלום.

"מפרי הארץ" סימן - תכ"ט - תל"ז

בעניין: דני בדיקת חמץ.

א: מי מתי שואלים בהלכות פסח, שבועות, סוכות?

תשובה: ל' קודם יום טוב ולגר"א בשבועות מיום א' בסיון ויש אומרים שהחיוב הוא רק בפסח כי יש בהם הלכות רבות וביום טוב עצמו לכולי עלמא יש חיוב.

ב: על שם מה נקראת שבת הגדול?

תשובה: על שם הנס הגדול שהיו שניהם קהות על ששוחטים את אלוהיהם ולא יכלו לומר דבר.

ג: מתי זמן הבדיקה לכתחילה?

תשובה: מיד בצאת הכוכבים.

ד: האם צריך לבדוק את הרכב והאם יברך?

תשובה: יבדוק ויברך.

ה: אדם שיש לו רכב החונה במרחק מהבית, האם נפטר בברכה שבירך על הבית?

תשובה: כן.

ו: חמץ ודאי שנמצא מתחת לארון ואין גישה אליו האם צריך לבערו?

תשובה: לא.

ז: נמצא חמץ בביתו בפסח האם יברך על ביעורו?

תשובה: לא.

ח: לא בדיק קודם פסח, האם בודק ומברך אחר הפסח?

תשובה: צריך לבדוק אבל בלא ברכה (אבל בתוך הפסח יבדוק בברכה).

ט: האם צריך לבדוק מקום שמוכרים לגוי עם החמץ שבו ביום יד'?

תשובה: מחלוקת, ולכן עדיף למכור ביום יג'.

י: בית מלון המשכיר חדרים על מי מוטלת חובת הבדיקה על ההנהלה או על האורחים?

תשובה: אורח שנמצא במלון בליל יד' חייב לבדוק וכשבא אחר יד' יברר עם בדקו ואם לא חייב לבדוק.

רח' הר' קוק 1 ב"ב 0533107467

mprihaaretz@gmail.com

"מפרי הארץ"

"מבית הוועד"

"אם האב עובר על כל יראה בזומין של בנו הקטן"

מהרב יהונתן גולדווסר שליט"א

הנה: מצוי שקטן מקבל חמץ במתנה, כגון במשלוח מנות או כיוצ"ב, והקטן מחביא את החמץ, ואח"כ בבדיקת חמץ לא מוצאים את החמץ, ויל"ד אי עובר בזה על כל יראה ובל ימצא. ושמעתי בזה שיעור מהג"ר משה רוט שליט"א ואכתוב מה שאמר בקצת תוספת. הנה יש לברר, א. של מי החמץ. ב. להצד שהחמץ של הקטן האבא עובר על כל יראה. ג. האם ביטול הקטן מועיל. ד. האם ביטול האבא מועיל. ה. האם האבא יוכל למכור את החמץ.

והנה לכאורה: החמץ של הקטן מהתורה, דלא מבעיא היכא שקיבל את החמץ מגדול דאיכא דעת אחרת מקנה דבכה"ג קטן זכה מהתורה. ואפי' אם קיבל את הקטן מחבירו במשלו"מ לכאו' איכא דא"מ של אביו של הקטן. ומשהגיע לעונת הפעוטות מקחו מקח וממכרו ממכר, ומסתבר שה"ה מה שקיבל הוא דידיה מדרבנן, ויתכן דסגי בזה גם כלפי האיסור דאורייתא, לשי' הפוסקים דקנין דרבנן מהני לדאורייתא.

אמנם: בשו"ע חו"מ רע כתב הרמ"א דכמו שמציאת קטן לאביו משום איבה ה"ה מתנה שקיבל לאביו. אלא דבנ"ד הרי איכא אומדנא שקיבל ע"מ שאין לאביו רשות בה, וילע"י אי בכה"ג הוא דאביו או לא. והנה מב' שם דאף שלענין מציאה גדול הסמוך על שולחן אביו דינו כקטן, לגבי מתנתו דווקא קטן ממש מתנתו של אביו. ובסמ"ע ב' דבקטן נותן את המתנה ע"ד שאביו ישמרה וע"כ הוא דאביו, דנותן על דעתו משא"כ בגדול שנותן ע"ד הגדול.

ולפי זה פשוט: שאם קיבל ע"ד שאין לאביו רשות הוא דידיה. אמנם ברעק"א הביא מהנמוקי"י שם דאפי' היכא שהאב נותן לבנו קטן הוא דאב, ולשון הנמוקי"י שם דקטן אצל אביו לית ליה יד כלל.

ולפי זה: בנידון דנן הוא החמץ של האב. ומעתה, אם החמץ שייך לאב שפיר יכול לבטלו, אך אי נימא שהחמץ שייך לבן יל"ד היכי נעביד.

והנה מצד הקטן: לאכפ"ל שיש ברשותו חמץ שהרי הוא קטן, אמנם הרי שיטת הגר"א הובא במשנ"ב תמג יד דאף שישראל אינו עובר על חמצו של עכו"ם שנמצא ברשותו כשלא קיבל עליו אחריות, מ"מ עובר על חמצו של ישראל אחר שנמצא ברשותו.

וא"כ האב עובר בב"י מחמת חמצו של הקטן שברשותו. [אלא שיל"ד דדלמא רק היכא שבעל החמץ עובר בב"י, עובר נמי זה שהחמץ ברשותו אבל היכא שבעל החמץ אינו עובר יל"ד שגם זה שהחמץ ברשותו אינו עובר דהוי כחמץ של הפקר וצ"ע.]

ומעתה: כיון שהאב עובר בב"י צ"ע היכי נעביד, דהקטן בוודאי ל"מ לבטל, לא מבעיא לה"ג דביטול מטעם הפקר דודאי קטן ל"מ להפקיר, וה"ה לה"ג דביטול ענינו ביטול החשיבות כעפרא דארעא, קטן ל"ל דעת. ול"מ גדול ע"ג כיון דליכא מעשה אלא מחשבה בעלמא. והאב ג"כ אינו יכול לבטל, שהרי החמץ אינו שלו.

ואף שהמשנ"ב: {סימן תמ"ד} הביא פלוג' אחרונים אם ישראל יכול לבטל חמץ של עכו"ם שקיבל עליו אחריות, אף שהחמץ אינו שלו.

ועי' אמרי בינה: דסברת המתירים כשיטת הראשונים דביטול ענינו ביטול החשיבות, וע"כ ס"ל דסגי בזה שכלפי דידיה הוא כעפרא דארעא, ולאכפ"ל שהבעלים לא ביטל. מיהו כ"ז מהני בחמץ של נכרי דעובר עליו מחמת דחשיב דידיה, וע"כ סגי במה דלדידיה הוא מבוטל.

משא"כ הכא: דלשיטת הגר"א עובר על ב"י גם בחמץ של ישראל אחר כיון דכלפי בעל החמץ הוא חמץ, א"כ פשיטא דלא מהני ביטול כלפי דידיה, דבעי' שיהיה מבוטל כלפי בעל החמץ. ודו"ק.

והנה: היכא שלא ידוע בוודאי שיש לקטן חמץ בבית, א"כ מדאורייתא סגי בבדיקה, וכמש"כ המשנ"ב דהיכא שבדק כראוי אפי' אם אח"כ נמצא חמץ בבית אינו עובר עליו. ואף שרבנן הצריכו ביטול מלבד הבדיקה, הכא מאי אית ליה למעבד. מיהו היכא שוודאי יש לו חמץ בבית אלא דלא ידעי' היכא הוא, בזה לא מהני בדיקה ובעי' ביטול מהתורה, ובנ"ד הרי האב לא מצי לבטל וכנ"ל.

אלא שיל"ד: דהאב יוכל למכור את החמץ אף שאינו שלו מדין זכין לאדם שלו בפניו, אלא דכבר נחלקו האחרונים אי זכין מאדם אמרי' או רק זכין מאדם. ועוד דאי זכיה מטעם שליחות אין שליחות לקטן. אלא דיל"ד שהאב יוכל למכור החמץ מטע"א, דהאב הוא כאפוטרופוס על הקטן, ואפוטרופוס מוכר בנכסי הקטן לטובת הקטן. וה"נ הוא לטובתו, שאם לא ימכור יאסר בהנאה.